



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 70/2011-69

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. marca 2011 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohuta, Jána Lubyho, Milana Ľalíka, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti Ing. I. R., N., zastúpeného advokátom Mgr. M. K., B., vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Nálepko vo konaných 27. novembra 2010, za účasti D. S., N., takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť Ing. I. R. z a m i e t a .

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. PL. ÚS 70/2011-28 z 22. februára 2011 (i) prijal sťažnosť Ing. I. R. (ďalej len „sťažovateľ“) na ďalšie konanie v časti, v ktorej namietal neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Nálepko postupom okrskových volebných komisií obce Nálepko, ktoré viacerým

voličom mali znemožniť vykonať hlasovanie spôsobom uvedeným v § 32 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“); (ii) vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

2. Sťažovateľ v rozsahu uvedenom v bode 1 (i) namietal neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Nálepkovo (ďalej len „starosta obce“) konaných 27. novembra 2010. Konkrétne poukazoval na porušenie § 32 zákona o voľbách, ďalej na „*zásah do aktívneho volebného práva znevýhodnených voličov*“ [zrejme čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), pozn.], pričom „*mohlo tiež porušiť právo sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 4 ústavy*“.

3. Z obsahu sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľ kandidoval vo voľbách konaných 27. novembra 2010 za starostu obce spolu s ďalšími 6 kandidátmi. Za starostu obce bol zvolený D. S. (SDKÚ-DS), ktorý dostal 389 hlasov. V ďalšom poradí sa postupne umiestnili sťažovateľ (KDH), ktorý dostal 382 hlasov, a ďalší kandidáti, ktorí dostali v rozmedzí od 368 po 2 hlasy. Rozdiel platných hlasov medzi sťažovateľom a zvoleným starostom obce, proti ktorému sťažnosť smeruje, predstavuje 7 hlasov. Zápisnice dvoch okrskových volebných komisií a miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci do obecného zastupiteľstva a starostu obce konaných 27. novembra 2010 podpísali bez výhrad všetci členovia (okrskových a miestnej) volebnej komisie.

4. Podľa tvrdenia sťažovateľa k porušeniu v bode 2 uvedených ustanovení došlo v dôsledku faktického odňatia aktívneho volebného práva viacerým voličom. V tejto súvislosti uviedol, že v oboch okrskových volebných komisiách bolo minimálne 14 voličom (týchto sťažovateľ bližšie označil, pozn.) fakticky odňaté aktívne volebné právo, keď títo «*komisiu požiadali, aby v súlade s § 32 zákona... o voľbách... smeli so sebou vziať iného voliča, nakoľko im ich telesná vada (extrémna slabozrakosť), resp. absencia schopnosti čítať znemožňuje samostatnú úpravu hlasovacieho lístka. Komisia znevýhodneným voličom oznámila, že sú povinní lístok označiť „vlastnými silami, tak ako vedia“, že „sprievodcu“ na účely pomoci pri úprave lístka im „nepovoľuje“ a že ak si so sebou takého sprievodcu*

„za plentu“ vezmú, komisia zastaví voľby. Týmto postupom komisia znevýhodneným voličom znemožnila vykonať hlasovací akt spôsobom, ktorý zákon pre dané prípady predpisuje.». Neskôr, v reakcii z 3. februára 2011 (pozri bod 7) sťažovateľ čiastočne modifikoval okruh voličov, ktorým mala okrsková komisia znemožniť vykonanie hlasovacieho aktu spôsobom uvedeným v § 32 zákona o voľbách (ďalej aj „znevýhodnení voliči“).

5. Sťažovateľ poukázal aj na niektoré rozhodnutia ústavného súdu a následne alternatívnym spôsobom formuloval petit sťažnosti:

*„Voľby starostu obce Nálepkovo, konané dňa 27. novembra 2010, sú neplatné...*

*Ak ústavný súd na základe vykonaného dokazovania dospeje k záveru, že riadne zvoleným vo voľbách starostu obce Nálepkovo bol sťažovateľ, navrhuje sťažovateľ, aby ústavný súd prijal“ nález:*

*„... Rozhodnutie miestnej volebnej komisie v obci Nálepkovo, zapísané v zápisnici o výsledku volieb starostu obce Nálepkovo konaných dňa 27. novembra 2010, v časti týkajúcej sa počtu hlasov odovzdaných pre kandidátov na starostu obce Nálepkovo, sa zrušuje.*

*... Súčasne sa vyhlasuje Ing. I. R., za riadne zvoleného starostu obce Nálepkovo.“*

6. Keďže sťažnosť sťažovateľa nespĺňala všetky zákonom požadované náležitosti, ústavný súd vyzval stranu sťažovateľa na ich odstránenie, a to výzvami zo 16. decembra 2010 a z 20. januára 2011. Svoje výhrady v rozsahu prijatej sťažnosti na ďalšie konanie [pozri bod 1 (i)] formuloval ústavný súd takto:

- (Vo výzve zo 16. decembra 2010) „V sťažnosti neuvádzate... kto konkrétne bránil Vami v sťažnosti označeným znevýhodneným voličom, aby mali pri sebe iného voliča, a či znevýhodnení voliči ne/realizovali volebný akt... Ústavný súd zdôrazňuje, že dôkazné bremeno v tomto ohľade znáša sťažovateľ. Na základe uvedeného Vás ústavný súd vyzýva, aby ste Vami podanú sťažnosť prípadne doplnili/upresnili o ďalšie konkrétne dôkazy (napr. predloženie listín, čestných vyhlásení, označenie osôb, ktoré môžu byť vypočuté a pod.), ktorými v rozumnej miere je možné osvedčiť/dokázať Vaše výhrady k uskutočneným voľbám. Zároveň oznámte ústavnému súdu, či sťažovateľ, znevýhodnení voliči, členka

volebnej komisie alebo niekto iný podali v súvislosti s nosnými dôvodmi Vašej sťažnosti podnet orgánom činným v trestnom konaní (prípadne s akým výsledkom či jeho bližším označením).“ Sťažovateľ bol zároveň poučený o možnosti odmietnutia jeho sťažnosti.

- (Vo výzve z 20. januára 2011) ústavný súd požadoval od strany sťažovateľa bližšiu konkretizáciu, napr. «riadne podpísané stanoviská/čestné vyhlásenia/vyjadrenia... označených „priamych“ svedkov (členov volebných komisií, 14 znevýhodnených voličov) o... neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce a... vyjadrenie sťažovateľa, v ktorom konkrétne uvedie kedy, za akých okolností a kde mu boli tlmočené (a v čom konkrétne spočíval ich obsah) uvádzané výhrady k voľbám zo strany každého... označeného svedka. V prípade 14 znevýhodnených voličov je potrebné tiež uviesť, či... sa títo volieb zúčastnili/hlasovali.».

7. Na uvedené výzvy reagoval advokát sťažovateľa podaním z 3. januára 2011 a sťažovateľ podaním z 3. februára 2011, ktorí v rozsahu prijatej sťažnosti na ďalšie konanie [pozri bod 1 (i)] uviedli:

- (V podaní advokáta z 3. januára 2011) *«viacerí voliči nemali možnosť napriek svojej vade (extrémna slabozrakosť, resp. absencia schopnosti čítať) využiť v súlade so zákonom o voľbách možnosť, aby im s úpravou hlasovacieho lístka pomohla tretia osoba. Podľa informácií sťažovateľa to boli najmä členovia volebnej komisie páni F. A. a R. N. a pani N. F., kto týmto znevýhodneným voličom uviedol, že ak budú voliť v prítomnosti „sprievodcu“, komisia zastaví voľby. Tento postup bol v priamom rozpore s § 32 zákona o voľbách, pričom toto porušenie zákona vzhľadom na okolnosti (rozdiel v „oficiálnom“ počte hlasov pre prvého a druhého kandidáta na starostu obce) nielen, že znamenalo zásah do aktívneho volebného práva znevýhodnených voličov, ale mohlo tiež porušiť právo sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 4 ústavy.*

*Na preukázanie uvedených skutočností navrhuje sťažovateľ vykonať výsluch... M. K... Z. K... T. S... Z. H... a v sťažnosti označených znevýhodnených voličov... Na záver sťažovateľ uvádza, že mu nie je známe, či niektorí členovia volebných orgánov alebo iné osoby podali pre skutočnosti uvedené v jeho volebnej sťažnosti podnet orgánom činným v trestnom konaní.»*

- (V podaní sťažovateľa z 3. februára 2011) „si dovoľujem v prílohe zaslať čestné vyhlásenia navrhovaných svedkov, ktoré sa mi v danom krátkom čase podarilo získať“. Prílohu tohto podania tvorilo 11 čestných vyhlásení – B. H., L. Ž., Š. Ž., M. H., C. R., J. H., D. D., M. H., N. H., M. P. a E. R., ktorí na obcou Nálepko vo overených čestných vyhláseniach totožného znenia uviedli: «čestne vyhlasujem, že v komunálnych voľbách v Nálepke dňa 27. 11. 2010 mi bolo odopreté volebnou komisiou využiť ustanovenie § 32 zákona č. 346/1990 Zb, a uskutočniť tak volebný akt za asistencie iného voliča „pomocníka“ ktorý by mi pomohol s úpravou hlasovacieho lístka.»

8. K sťažnosti sa vyjadril tiež odporca, zvolený starosta obce D. S., ktorý v podaní z 29. decembra 2010 v podstatnom uviedol:

„Volieb starostu obce... som sa zúčastnil trikrát. Dvakrát som bol vo voľbách neúspešný, tretíkrát som bol vo voľbách úspešný. Nikdy, ani ako neúspešný kandidát som nemal najmenšiu pochybnosť o neústavnosti a nezákonnosti volieb, a rovnako ju nemám ani teraz, keď som bol vo voľbách úspešný... sťažovateľ namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb s úmyselnou manipuláciou s odovzdanými hlasovacími lístkami ...

V druhej časti sťažnosti sťažovateľ namieta odňatie aktívneho volebného práva viacerým voličom ... Uvedenie konkrétnych voličov, ktorým malo byť odňaté volebné právo považujem za zmätočné a účelové, pretože napr. C. Ž. nie je občanom obec Nálepko, a z toho dôvodu nie je ani voličom v obci ... Aktívne volebné právo malo byť odňaté voličom uvedeným v sťažnosti, a nie sťažovateľovi. Poukazujem na skutočnosť, že s voličmi, ktorým malo byť odňaté volebné právo sťažovateľ pravdepodobne vôbec nekonzultoval, či im skutočne volebné právo bolo odňaté, čo odôvodňujem tým, že v sťažnosti sú uvedené nesprávne mena týchto voličov... Sťažnosť je podaná len na základe ničím nepreukázaných informácií sťažovateľa.“

9. Právny zástupca sťažovateľa k vyjadreniu odporcu (bod 8) v podaní zo 17. januára 2011 *inter alia* uviedol:

„... prípadný omyl v bydlisku pani C. Ž. nemá žiadny vplyv na nezákonnosť postupu komisií voči všetkým ostatným osobám, ktoré sťažovateľ v sťažnosti označil ako osoby, ktorým bol výkon ich aktívneho volebného práva upretý... fakt zásahu do ich aktívneho

*volebného práva z povahy veci bezprostredne súvisí s pasívnym volebným právom sťažovateľa, a to najmä v kontexte veľmi tesného oficiálneho výsledku volieb, o ktorom je navyše dôvodná pochybnosť, či zodpovedá skutočnému výsledku hlasovania. Je zrejmé, že ak nemohli v súlade so zákonom voliť osoby, ktorých počet prevyšuje rozdiel v počte hlasov, odovzdaných pre prvých dvoch najúspešnejších kandidátov, je tento rozpor so zákonom jednoznačne spôsobilý zasiahnuť do ústavou garantovaného práva sťažovateľa.“*

10. Ústavný súd 8. marca 2011 v priestoroch obecného úradu v obci Nálepkovo vypočul v predmetnej veci svedkov: L. Ž., M. H., J. H., D. D., M. P., N. H. (všetci ako náhodná vzorka z 11 znevýhodnených voličov, pozn.), Mgr. K. P., L. A. (obaja predsedovia okrskových volebných komisií, pozn.), Mgr. N. F., F. A., R. N. (sťažovateľom označení traja členovia okrskových volebných komisií, ktorí mali brániť „znevýhodneným“ voličom riadne si uplatniť ich volebné právo, pozn.), Z. K. a T. S. (sťažovateľom navrhnutí ďalší členovia okrskových volebných komisií, delegovaní rovnakou politickou stranou ako sťažovateľ, pozn.). Prítomný bol aj odporca. Strana sťažovateľa sa na výsluch svedkov nedostavila, svoju neúčast' ospravedlnila listom zo 4. marca 2011.

11. Šiesti svedkovia (pozri v bode 10 označených znevýhodnených voličov) v podstate zhodne uviedli, že čestné vyhlásenie z 2. februára 2011 (pozri bod 7 in fine) im doručil/priniesol sťažovateľ a oni ho na matrike bez ďalšieho podpísali. Už len z tohto pohľadu sa javí byť sporné, či predložené čestné vyhlásenia reprezentujú skutočne prejavenu vôľu znevýhodnených voličov (pozri k tomu napr. výpoveď N. H.). Svedkyňa L. Ž. uviedla: *„Ja som gramotná a svoj hlasovací lístok som riadne vyplnila a ho aj vhodila do volebnej schránky, teda riadne som odvolila. Problém bol s mojím manželom, ktorý je negramotný a ktorému som pomohla vyplniť hlasovací lístok za plentou, a tento bol potom vhodný do volebnej schránky.“* Svedkyňa M. H. uviedla: *„Ja som prišla voliť, a keďže som si zabudla doma okuliare, slabšie vidím, chcela som, aby bola pri mne za plentou moja dcéra, čo mi volebnou komisiou nebolo umožnené. Ja som potom volebný lístok celý dala do obálky bez označenia vhodila do volebnej schránky.“* Svedkovia J. H. a M. P. zhodne uviedli, že prišli do volebnej miestnosti značne opití (piati vypili pred voľbami spolu celkom 11 litrov ovocného vína „čučo“), takže im volebnou komisiou nebolo

umožnené voliť s tým, že keď „pretriezvia“, môžu sa vrátiť a odvolať. Obaja potom išli spať a volieb sa nezúčastnili. Svedkyňa D. D. uviedla, že „odvolila za seba aj odovzdala hlasovací lístok. Chcela som pomôcť mame, ktorá bude mať 72 rokov a ktorá si zabudla doma okuliare, ale toto mu volebnou komisiou nebolo umožnené. Mama napriek tomu odhlasovala, niečo zakrúžkovala, ja neviem čo, a lístok vhodila do volebnej schránky... Mama nenesie okuliare stále, len keď potrebuje čítať.“. Svedkyňa N. H. uviedla: „ja som si riadne prevzala hlasovací lístok, za volebnou plentou som zakrúžkovala kandidáta č. 4 a lístok som potom vhodila do volebnej schránky. Ja som vôbec nežiadala o pomocníka pri hlasovaní, i keď je pravdou, že neviem čítať ani písať... Aj keď neviem čítať a písať, vedela som, ktoré číslo je štvorka, túto som zakrúžkovala a riadne vhodila do volebnej schránky.“.

12. Všetci ostatní vypočutí svedkovia – sedem členov okrskových volebných komisií (pozri bod 10) v podstate zhodne potvrdili, že každý, kto prišiel voliť a dostal hlasovací lístok, potom aj realizoval volebný akt (odvolil), pričom nezaznamenali ani jeden prípad, kedy by zdravotne hendikepovanému alebo negramotnému voličovi bol odmietnutý pomocník podľa § 32 zákona o voľbách, ak o neho riadne požiadal. Inou ale bola situácia, ak sa viacerí voliči hromadne sa dostaviaci snažili zdržiavať sa za volebnou plentou súčasne; v takom prípade ich členovia volebnej komisie vyzývali, aby volili za volebnou plentou len po jednom. Všetci títo svedkovia tiež potvrdili, že nemali výhrady proti uskutočneným voľbám, čo potvrdili svojimi podpismi na volebných zápisniciach.

## II.

13. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

14. Sťažovateľ v rozsahu v tejto časti namietaných skutočností poukazoval na porušenie čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy, podľa ktorého občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov... (ods. 1). Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám (ods. 4). Ďalej poukazoval na porušenie § 32 zákona o voľbách, podľa ktorého volič, ktorý

nemôže sám upraviť hlasovací lístok pre telesnú vadu alebo preto, že nemôže čítať alebo písať, má právo vziať so sebou do priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov iného voliča, aby za neho hlasovací lístok podľa jeho pokynov upravil a vložil do obálky.

15. Sťažovateľ namieta, že v oboch okrskových volebných komisiách bolo znevýhodneným voličom fakticky odňaté aktívne volebné právo, keď títo „komisiu požiadali, aby v súlade s § 32 zákona... o voľbách... smeli so sebou vziať iného voliča, nakoľko im ich telesná vada (extrémna slabozrakosť), resp. absencia schopnosti čítať znemožňuje samostatnú úpravu hlasovacieho lístka“. Volebná komisia (jej členovia) túto ich požiadavku mala podľa tvrdenia sťažovateľa odmietnuť s tým, že «sú povinní lístok označiť „vlastnými silami, tak ako vedia“... a že ak si so sebou takého sprievodcu „za plentu“ vezmú, komisia zastaví voľby» (pozri bod 4).

16. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že len hrubé alebo závažné porušenie, alebo opätovné porušovanie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou na uplatnenie právomoci ústavného súdu, ktorá mu umožňuje rozhodnúť podľa § 63 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03 a PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010). Súčasťou zákonných náležitostí sťažnosti sú totiž aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať porušenie zákona o voľbách odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že funkcia ústavného súdu v rámci prieskumu

ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne doplňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (PL. ÚS 3/2010).

17. K zaužívaným záverom uvedeným v bode 16 ústavný súd v neposlednom rade uvádza, že prezumpcia ústavnosti a zákonnosti volieb vyžaduje od ústavného súdu okrem iného tiež rozumnú zdržanlivosť, ktorej opodstatnenosť/dôvodnosť v danej veci (vzhľadom na kvalitu, rozsah a realizáciu sťažovateľom označených dôkazov) môže *prima facie* vyplývať zo snahy sťažovateľa nepoctivým spôsobom (pozri najmä bod 11, predovšetkým prvá veta, ale tiež ostatné a bod 12) zvrátiť výsledky uskutočnených volieb starostu obce.

18. Sťažovateľom v sťažnosti uvedené nosné dôvody neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce, t. j. porušenie § 32 zákona o voľbách, ktoré boli od začiatku prezentované v nedostatočnej forme a na konkretizáciu ktorých ústavný súd dvakrát (bez väčšieho efektu, pozn.) vyzýval stranu sťažovateľa (pozri body 1, 4, 6, 7, 9), ústavný súd posudzujúci ústavnosť a zákonnosť volieb materiálne tieto nosné dôvody preskúmal po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie a vypočul reprezentatívnu vzorku sťažovateľom označených znevýhodnených voličov a členov okrskových volebných komisií, predovšetkým z volebného okrsku č. 2, v rámci ktorého hlasovali sťažovateľom označení znevýhodnení voliči. Svoj postoj k hľadaniu pravdy v súvislosti so sťažovateľom navrhnutými dôkazmi strana sťažovateľa (t. j. sťažovateľ a jeho advokát) prejavila okrem už uvedeného v bode 17 *in fine* aj tým, že sa nedostavila na výsluch (nimi) navrhnutých svedkov.

19. Bez potreby hlbšej právnej argumentácie súvisiacej s hodnotením vykonaného dokazovania, poukazujúc pritom na uvedené v bodoch 6, 10, 11 a 12 ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom navrhnutí svedkovia nepreukázali, že pri voľbe starostu obce bol porušený § 32 zákona o voľbách (jeho znenie pozri v bode 14 *in fine*). Súhrne je

možné konštatovať, že všetci sťažovateľom navrhnutí svedkovia, ktorí boli vypočutí na Obecnom úrade v Nálepkove 8. marca 2011, nepotvrdili, ale naopak, skôr vyvrátili tvrdenia sťažovateľa o tom, že členovia okrskovej volebnej komisie bránili znevýhodneným voličom mať pomocníka pri realizácii hlasovacieho aktu. Označené porušenia mali podľa sťažovateľa preukázať predovšetkým členovia okrskovej volebnej komisie *Z. K. a T. S., ktorých za členov volebnej komisie delegoval rovnaký politický subjekt, za ktorý kandidoval aj sťažovateľ za starostu obce, a teda mohli/mali byť (z pohľadu sťažovateľa) dôveryhodnejší od ostatných. Svedok T. S. uviedol, že „bol... členom okrskovej volebnej komisie č. 2... Pokiaľ ide o akt hlasovania, situácia v našom okrsku bola taká, že sme trvali na tom, aby každý, kto prišiel, aj keby prišli naraz vo väčšej skupine, išiel za plentou sám, a tak aj odhlasoval. Ja si nespomínam na prípad, že by niekto volil s pomocníkom za plentou alebo že by pred hlasovaním požiadal o pomocníka kvôli jeho zdravotného či mentálnemu handikepu.“*. Svedkyňa *Z. K.* uviedla, že bola „skoro počas celého volebného dňa... v teréne, chodila... s volebnou urnou, a pokiaľ... bola v miestnosti volebného okrsku č. 1, nezaznamenala... žiadny taký prípad, že by nebolo vyhovené nejakej požiadavke voliča, ktorý by si požiadal o pomocníka v spojitosti s § 32 zákona o voľbách. Ja som nezaregistrovala, že by počas mojej prítomnosti niekto volil za plentou s pomocníkom, ani to, že by niekomu nebolo umožnené voliť z tohto dôvodu.“. V neposlednom rade porušenie § 32 zákona o voľbách nepotvrdil ani nikto z ostatných sťažovateľom označených členov okrskových volebných komisií (Mgr. K. P., L. A., Mgr. N. F., F. A. a R. N.), ktorí boli ústavným súdom vypočutí (bod 12). Navyše, v tejto súvislosti je potrebné uviesť, že všetci členovia oboch okrskových volebných komisií bez výhrad aj podpísali zápisnicu o voľbách (pozri bod 3 *in fine*). Sťažovateľom navrhnutých svedkov *M. K. a Z. H.* nepovažoval ústavný súd za potrebné vypočuť, keďže *M. K.* bola členkou miestnej (nie okrskovej) volebnej komisie, pričom obaja sa ako svedkovia mali vyjadriť ku skutočnostiam, o ktorých ústavný súd uznesením č. k. PL. ÚS 70/2011-28 z 22. februára 2011 rozhodol tak, že sťažnosť v tejto časti odmietol [pozri bod 1(ii)].

20. V súvislosti s výpoveďou znevýhodnených voličov – svedkov *J. H.* a *M. P.* (bod 11) – ústavný súd dodáva, že rozsah ochrany voliča v súlade s uvedeným v § 32 zákona o voľbách, keďže táto predstavuje výnimku/zásah do ústavného princípu tajnosti volieb,

nemožno vykladať tak extenzívne, že do jej rámca spadá aj ochrana voličov, ktorí sú/boli pod vplyvom alkoholu. Ústavný súd k uvedenému už len dodáva, že pokiaľ okrsková volebná komisia skutočne voličov J. H. a M. P. vykázala z volebnej miestnosti z dôvodu, že boli pod vplyvom alkoholu, s tým, že keď budú triezvi, môžu sa vrátiť a odvoliť, konala aj podľa názoru ústavného súdu v súlade s ustanovením § 33 zákona o voľbách („za poriadok vo volebnej miestnosti a v jej bezprostrednom okolí zodpovedá predseda okrskovej volebnej komisie. Jeho pokyny na zachovanie poriadku vo volebnej miestnosti a dôstojný priebeh hlasovania sú záväzné pre všetkých prítomných.“).

21. Ústavný súd uzatvára, že sťažovateľ v tomto konaní nepredložil také dôkazy, ktoré by vyvrátili domnienku, že dosiahnutý výsledok o voľbe starostu obce zodpovedá vôli voličov. Preto rozhodol tak, že sťažnosť sťažovateľa zamietol [§ 63 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde].

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2011